

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 238

§ 238

Valtuustoaloite latvuspeittävyiden mittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Kuusisto-Hjort Paula
Ahlgren Heidi
Rönnberg Marika
Söderman Tarja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Henna Kajavan ja Päivi Puntilan ym. 20.1.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen latvuspeittävyiden mittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla Espoossa ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Henna Kajava ja Päivi Puntila sekä 25 muuta valtuutettua ovat jättäneet 20.1.2025 valtuustoaloitteen latvuspeittävyiden mittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla Espoossa.

Aloitteessa todetaan, että latvuspeittävyys indikoi kaupungin viherverkoston toimivuutta. Se ohjaa säästämään lähiluontoa, kun kaupunkialuetta tiivistetään ja lisäämään puustoa alueille, joilla latvuspeittävyys on heikko. Latvuspeittävyttä seurataan usein kaupunkitasolla, mutta sitä tulisi arvioida ja kehittää erityisesti kaupunginosatasolla, sillä ilmaston ääri-ilmiöt ja virkistysyhyödyt ovat yleensä paikallisia. Aloitteessa tuodaan esiin, että latvuspeittävyys sisältyy mm. EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteisiin ja 3-30-300 -periaatteeseen. Kyseinen periaate merkitsee sitä, että jokaisen asunnon ikkunoista pitäisi näkyä vähintään kolme puuta, asuinalueen latvuspeittävyiden tulisi olla vähintään 30% ja lähimmälle viheralueelle tulisi olla matkaa enintään 300 metriä. Aloitteessa tuodaan lisäksi esiin eri kaupunkien latvuspeittävyiden tasoja ja tavoitteita sekä Suomesta että kansainvälisesti. Valtuutetut esittävät, että Espoo ottaa käyttöön latvuspeittävyiden indikaattorin ja asettaa vähimmäistavoitteet latvuspeittävyydelle sekä kaupunki- että kaupunginosatasolla.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Puusto tuottaa kaupunkialueilla monia ekosysteemipalveluja, kuten lisää viihtyisyyttä, varjostaa ja viilentää ilmaa, sitoo ja haihduttaa hulevesiä ja sitoo ilman epäpuhtauksia. Latvuspeittävyuden merkitys kasvaa ilmastonmuutoksen myötä lämpötilojen kasvaessa ja rankkasateiden voimistuessa. Latvuspeittävyuden on todettu parantavan asukkaiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia ja tukevan luonnon monimuotoisuutta.

Latvuspeittävyuden ja asukkaiden terveyden suhde on tutkimusten mukaan useimmiten lineaarinen, eikä latvuspeittävyydelle ole osoitettu yksiselitteistä minimiarvoa, joka turvaisi asukkaiden hyvinvoinnin ja luonnon monimuotoisuuden. Latvuspeittävyuden kaupunkikohtaiset tavoitetasot vaihtelevatkin kansainvälisesti 20-60 % välillä.

EU:n ennallistamisasetuksen kaupunkiympäristöä koskevan artiklan tavoitteena on parantaa luonnon monimuotoisuuden lisäksi ilmastonmuutokseen sopeutumista. Asetuksen kohteena olevien kaupunkialueiden latvuspeittävyuden tulee säilyä yli kymmenessä prosentissa kaupunkien taajama-alueen pinta-alasta vuoteen 2030 asti. Vuodesta 2030 alkaen latvuspeitteisyyttä tulee kullakin kaupunkialueella kasvattaa kohti kunkin jäsenvaltion itse asettamaa, tyydyttävää tasoa. Suomessa käytettävät aineistot ja tyydyttävä taso ratkaistaan myöhemmin perustuen nyt laadittavana olevaan kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan, jonka on määrä valmistua 2027.

Latvuspeittävyyttä voidaan laskea useilla eri kaukokartoitusaineistoilla, jotka vaihtelevat tarkkuustasoltaan. Espoon kaupunkimaisen alueen latvuspeittävyys vaihtelee aineiston mukaan 38-60 % välillä. Espoossa säännöllisesti toistettujen aineistojen vaihtelut eri vuosien välillä ovat huomattavia. Aineistoihin liittyvät haasteet osoittavat, että eri menetelmillä lasketut arvot eivät välttämättä ole keskenään vertailukelpoisia esimerkiksi eri kaupunkien välillä, ja mahdolliset tavoitetasot tulee kytkeä tiettyyn aineistoon tai seurantamenetelmään.

Kaupunginosatasolla tarkasteltaessa tulee huomioida, että monilla Espoon asuinalueilla on sellaisia viheralueisiin liittyviä arvoja, joita latvuspeittävyuden lisääminen ei tue. Espoossa on esimerkiksi laadittu vuonna 2021 Espoon niittyjen ja avointen alueiden toimenpideohjelma, jossa on nostettu esiin avointen alueiden luontoarvojen merkitys kaupunkiluonnolle sekä niiden muodostaman verkoston tukeminen. Myös kulttuurihistoriallisesta, kaupunkikuvallisesta ja maatalouden näkökulmasta monet avoimet viheralueet ovat tärkeitä.

Toistettavalla aineistolla latvuspeittävyys on toimiva mittari puuston ja sen tuottamien ekosysteemipalvelujen seurantaan. Kaavoituksen ohjaamiseen se ei kuitenkaan ole toimiva työkalu, koska alueelliset ja kaupunkirakenteelliset lähtökohdat vaihtelevat. Asemakaavojen yhteydessä korttelialueiden kaupunkivihreän määrää ohjataan Espoossa syksyllä 2024 käyttöön otetulla viherkertoimella, joka painottaa muun muassa olevan puuston säilyttämistä ja uusien puiden istuttamista. Muita vastaavia kaavojen vaikutusten arvioinnin työkaluja, jotka ohjaavat turvaamaan ja lisäämään latvuspeittävyttä, on kehitteillä esimerkiksi ARVO-hankkeessa.

Luontoviisas Espoo -tiekartassa on tunnistettu mittarit, joilla luonnontilaa ja sen kehitystä jatkossa Espoossa seurataan. Latvuspeittävyys sisältyy

näihin mittareihin. Ennen mittarin käyttöönottoa tulee kuitenkin ratkaista, mitä aineistoa laskennassa käytetään. Mittarin kehittämisessä otetaan huomioon muun muassa aineiston tarkkuus ja toistettavuus. Samalla arvioidaan, millainen mittari ja aineisto soveltuu kaupunginosatasoiseen seurantaan.

Espoon taajama-alueita kokonaisuutena koskeva latvuspeittävyden tyydyttävä taso asetetaan ennallistamisasetuksen toimeenpanon yhteydessä.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite 20.1.2025 latvuspeittävyden mittarin käyttöönottamiseksi kaupunginosatasolla Espoossa

Tiedoksi